



Vreme: 08.09.2026 00:07

Medij: radar.nova.rs

Link: <https://radar.nova.rs/drustvo/potopljeni-nemacki-brodovi-u-dunavu/>

Autori: Dragana Nikoletić

Teme: Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

Naslov: Cvetanje mračnog turizma na "kraju sveta"

6574



Potopljeni nemački brodovi u Dunavu kod Prahova: Dugotrajna suša donela nam je osim požara i jedinstvenu turističku atrakciju: rekordnim povlačenjem Dunava izronio je kod Prahova deo nemačke Crnomorske flote iz Drugog svetskog rata. Lokalni žitelji na prilazu tom bizarnom groblju istakli su reklamne panoe sa natpisom "vožnja čamcem do potopljenih brodova, telefon taj i taj". Cena se prećutkuje, a izvlači maksimum pod paušalnim zahtevom "daj koliko možeš".

Obilasci olupina smenjuju se na petnaestak minuta, turizam cveta kao nikad, premda je ovaj večiti ćorsokak Srbije davno planiran da bude naša rivijera. Međutim, izuzev obnove srednjovekovnog Golupca i podizanja objekta arheološkog nalazišta Lepenski vir, na toj ideji nije ništa urađeno za sve ove decenije. Putevi su stoga i dalje loši ili krajnje zaobilazni. Tako, tek nakon više od četiri i po časa truckanja od Beograda, pridošlica dobija priliku da se okupa u dunavskim vodama koje sada miluju nekolicinu metalnih grdosija.

Neće on to učiniti krećući od travom zarasle obale, već od peščanog spruda, takođe izvirilog iz reke čiji vodostaj je pao za oko metar i po. "Inače, Dunav dopire i poviše moje kamp-kućice", objašnjava nam čamdžija, pokazujući na udaljenu tačku u sparušenom šipražju.

Još malo dalje kulja crni dim - neko je zapalio smeće. Naš vodič se ne uzbuđuje, koncentrisan na svoju iznenadnu poslovnu priliku. Uplašeni, ipak ga razumemo, jer ovo je "kraj sveta", potez potpuno prepušten zloj sudbini državne nebrige.

Probuđena navalom radoznalaca, vlast je najzad reagovala, zabranjujući "turističkim vodičima" da goste iskrcavaju na tu efemernu adu, "zbog njihove bezbednosti". Naime, zajedno sa plovilima fašističke Crnomorske flote, koja se povlačila uzvodno ka Gvozdenim vratima Đerdapa, na dno je otišao i čitav arsenal eksplozivnih naprava - od ručnih bombi i municije za protivavionske topove do dubinskih mina i projektila velike razorne moći.

Prema zvaničnim podacima, samo je jedna od mina, sa 136 kilograma brizantnog eksploziva, snažnog udarnog talasa, pronađena tokom pripreme za vađenje jednog od desantnih brodova, i potom uklonjena i uništena. Ostale i dalje iz mulja vrebaju neoprezne, a posebno one što bi "krivolovom" da se domognu komadića evropske istorije.

Samu flotu od oko 200 plovila, prema dostupnim podacima, namerno je potopio nemački kontraadmiral Pol Vili Zib, nakon što je postalo jasno da proboj kroz Đerdap nije moguć. Crnomorski konvoj tako je dobio novu ulogu: da svojim olupinama zapreči plovni put nadirućim sovjetskim snagama. Brodovi su namerno potapani u plovnom [koridoru](#), i to u cikcak, kako bi neprijateljima prolaz Dunavom bio što teži.

Do septembra 1944, gubici nemačkih plovila i ljudstva već su bili veliki, jer konvoj je tokom povlačenja uzvodno bio izložen napadima sovjetskih i rumunskih snaga. Ipak, oko Zibove odgovornosti postoje različite verzije istine: prema nekim izvorima, on nije dobio odobrenje neposredne komande u Beogradu, već je potapanje naredio samoinicijativno. Drugi pak navode da je naređenje stiglo od generala Valtera fon Štettera, kao nadređenog komandanta na tom području.

Potapanje, nazvano operacijom Dunavski vilenjak, izvršeno je postavljanjem bombi i eksplozivnih punjenja na bokovima, u mašinskom ili čak municijskom prostoru brodova. Stoga je i brodska plovidba





Vreme: 08.09.2026 00:07

Medij: radar.nova.rs

Link: <https://radar.nova.rs/drustvo/potopljeni-nemacki-brodovi-u-dunavu/>

Autori: Dragana Nikoletić

Teme: Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

Naslov: Cvetanje mračnog turizma na "kraju sveta"

ovim delom Dunava, ispod prevodnice Đerdapa - još rizičnija od iskrcavanja na sprud.

Ali, pomenutu zabranu nema ko da kontroliše: rekom plove samo alaskke čiklje, prenamenjene za turističke obilaske, čime se smanjuje šteta nastala povlačenjem ribe u dublje vode. Možda nas naš domaćin i "farba" u nameri da povisi cenu vožnje, razmišljamo dok nastavljamo da oplovljavamo metalne "leševe". Onaj prvi, blizu spruda, daleko je imponantniji od broda-bolnice i drugih plovila čiju namenu čamdžija ne zna. A koji mnogo manje vire iz svoje plave grobnice.

"Tri dana nakon miniranja ostala su Nemcima da sa brodova pakuje zlato i druge dragocenosti, kao i ranjenike", priča naš domaćin ono što je njemu prepričavano od dečjeg uzrasta. Niko tada nije slutio da će se legenda jednom raspršiti - evropskim novcem, kroz bespovratna sredstva EU iz Investicionog okvira za Zapadni Balkan i kredit Evropske investicione banke (EIB).

Realizacija poduhvata vrednog 30 miliona evra započeta je 2024, kada je i pronađena ona mina sa 136 kila eksploziva. Na njemu je angažovan konzorcijum dve ovdašnje kompanije, Akva Mont servisa d. o. o. i (koga drugog nego) Milenijum tima d. o. o, prema navodima Centra za razminiranje Srbije, koji prati projekat uklanjanja 21 olupine i neeksplozivnih ubojnih sredstava.

Iz Centra kažu za medije da je rešen problem sedam plovila, vađenjem tri i spuštanjem četiri na veću dubinu, gde su potkopani peskom. U prostoru za lagerovanje, nešto iznad kote potapanja, međutim, stoji samo jedna olupina. Gde su ostale dve, čamdžija "nema pojma", pa sumnja u verodostojnost navedenog podatka.

Predusretljiv prema našoj znatiželji, on pušta članicu našeg tima da zaroni oko najvidljivijeg broda, onog u blizini spruda. Pored mehaničkih, korodiranih delova, ona dokumentuje i živi svet, naseljen na tom veštačkom grebenu. Svaki, i najmanji rečni rak se vidi kroz objektiv podvodnog foto-aparata. Toliko je voda prozirna (ma kakva bila po mikrobiološkom sastavu).

Na površini, iz zarđale "karoserije" štrči srpska zastava, vijoreći se na vetru. Premda je tu trobojku navodno pobo neki od lokalnih (srpskih) ribara, "da bi nervirao komšije Vlahe koji se oportunistički smatraju Rumunima", može se tumačiti u daleko ozbiljnijem kontekstu.

Naime, po svedočenju jednog poznavaoца prilika, inače arheologa, sada Nemci potražuju ostatke svojih brodova, posle 80 godina otkad su ih sami potopili, istina pod drugačijom zastavom. Ova naša, vijoreća, znamenje je domaćih pretenzija.

Jer, za pojedina plovila zainteresovano je Ministarstvo kulture RS, jer se ona smatraju kulturnim dobrom, našim - dok god se nalaze na tlu (ili u blatu) Srbije. Takvo kakvo je, pitanje je šta bi radilo sa prisvojenim istorijskim eksponatima.

Projekat izvlačenja trajaće do 2028, po ugovoru koji su potpisali [Ministarstvo građevinarstva](#), saobraćaja i infrastrukture i pomenuti konzorcijum. Kako to kod nas biva, rokovi će se vrlo lako produžiti, ali ovaj put iz objektivnih razloga: radovima ne pogoduje ni ovako nizak ali ni previsok vodostaj, koji otežava pristup potopljenom brodovlju.

Možda će onda, ipak, dok se hidrološki uslovi ne prilagode potrebama projekta, najzad procvetati ovaj ćorsokak Srbije, i to na bazi mračnog turizma, okrenutog smrti i drugim katastrofama.

